

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

VIII. évfolyam.

FIUME, péntek 1911. március 17.

62. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Felölös szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . . . 24 kor.
Félévre . . . . . 12 kor.
Negyedévre . . . . . 6 kor.
Egy hónapra . . . . . 2 kor

Egyes szám ára helyben 6 fillér.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A szabadság ünnepén.

Fiume, március 16.

Március tizenötödikének a magyar nemzet történetében arany betűkkel beemlékelt emlékét tegnap este ünnepelte a Fiumei Magyar Kör, mely évek kegyelettel emlékezik meg e nagyszabású napról.

Tegnap ünnepélye az előző évek fényesebb sikerü volt s az az előző, többszáz főnyi közönség, mely folásig megtöltötte a Deák-szálló hatalmas dísztermét, nagy lelkesedéssel hő március idusának, a negyvennyolcas évek felejthetetlen napjának.

A lélekemelő szép ünnepélyről, mely a kör életében is új idők elkövetését jelenti, a következő részletes tudósításunkban számolunk be:

A gyülekezés.

Jóval nyolc óra előtt a Deák-szálló dísztermében gyülekezni kezdtek a magyar polgárok. Az első sorokban rendkívül előkelő közönség foglalt helyet.

A rendezőség élén Murai Jenő körelnök, gróf Frigyes és Schlemmer Károly lovag alkövekkel az előcsarnokban fogadták az érkezőket, akiknek három fehér ruhás, széles nemeszínű szalaggal övezett hölgy, Ift Mariska Velicska nővérek piros-fehér-zöld kokárdát tűztek át. A teremben Földes Győző, Kalász János, Korniczai Jenő, Piazza József és Károly rendezők szorgoskodtak a rendezés fenntartása körül.

Félkilenc órakor a díszterem minden talpnyí helyig megtelt. Ott láttuk a megjelenőket: Kankovszky Ferenc miniszteri tanácsos nevével, Weinhardt Gusztáv kir. tanácsos, ügyigazgató, Manasteriotti Heliodor min. ügytanácsost, Schmiermund Ernő postafőigyezőt, Papp József műszaki tanácsost, Róbert György dr. min. titkárt, Friedrich-Adels Antal dr. ügyvédet, Stiglich Natale pénzügyi titkárt, Fodor Ármin máv. ellenőrt, a tiszteletes kar számos tagját, továbbá a fumei kereskedelmi és iparvállalatok számos képviselőjét, a magántisztviselők nagy részét, a pénzügyi társaság szabadnapos tagjait Szauter Viktor ügyvéd és Jakovcsics Ferenc főbiztos vezetésével.

Néhány perccel félkilenc után megérkezett Wickenburg István gróf kormányzó, Werner Gyula dr. és Vio Antal dr. országgyűlési képviselők kíséretében, akiket a bejáratnál a rendezőség élén Murai Jenő elnök, lapunk szerkesztő tulajdonosa és az elnökség üdvözölt. Közöttük a kormányzó a zsufolásig megtelt teremre lépett, Horváth Gábor zenekara rázengette a Rákóczi-indulóra, melynek lelkesítő hatása után kezdetét vette az ünnepély.

Szózat és Nemzeti Dal.

Elsőként a pénzügyőri dalárda negyven tagja Sóváry Béla tanár vezetésével elénekelt Erkel Ferenc Szózatát. A pompás szabatszerű dal a közönség lelkesen megtapsolta. Ezután Heckler Zoltán főgimnáziumi tanuló lépett a közönség elé s nagy hatás mellett elszavalta a Talpra magyart.

Az ünnepi beszéd.

Zugó tapsvihar közepe jelt meg ezután a közönség előtt Werner Gyula dr., Kőrömbánya országgyűlési képviselője, akit a nemzeti munkapárt a kormányzó felkérésére az ünnepi beszéd elmondásával bizott meg. Az országiszerte ismert kiváló publicista és regényíró a következő nagyhatású beszédet mondotta el, melyet gyakran szakított meg a közönség lelkes éljenzése:

Hölgyeim és Uraim!

A szabadság születésének emléknepjén önökhöz szólva, mindenekelőtt felvetem a kérdést: nem felesleges-e szabadságról beszélni, azt dicsőíteni a tenger közelében, mikor maga a tenger szabadság; nemzeti szabadság; népek hatalmának és gazdagságának, szabadságuk e biztosítékának, a legfőbb tényezője?

Azt, a mi 1848 március 15-én történt, csak az értheti meg a maga teljességében, aki könyvekből vagy személyes tapasztalatok révén a március előtti időköt jól ismeri.

Abból a korszakból csak a nemes ember életéről érdemes beszélni, amelyről gyakran hallottuk, hogy „extra Hungariam non est vita, si est vita non est ita”. Am, hogy még ez a kiváltságos élet is milyen volt, arról csak egy élesszemű és világot látott gróf Széchényi Istvánhoz hasonló, ugynevezett keserű hazafiak írásából alkothatunk magunknak igazi képet, akik azt tartották amaz időről, hogy Magyarország befalazott ország, mely nem tart lépést a világ haladásával, s akik azt vallották életük feladatának, hogy hazájukat a több százados veszteglésnek erről a holt pontjáról valahogy kimozdítsák.

Ez a korszak volt a nagy nemzeti erőfeszítéseket követő nemzeti aléltágnak szomorú korszaka, amelyben a magyar nemesnek mindene van, csak pénze nincs; amikor a fiatalok tiornyáznak, de könyvet nem vesz a kezébe; amikor lakások berendezéséből legtöbbször hiányzik az íróasztal, de a kártyaasztal sehonnét; amikor alig volt magyar könyv, magyar tudomány, magyar művészet és magyar irodalom; amikor a járható utaknak, vasutaknak, gőzhajóknak, öntöző csatornáknak, szabályozott folyóknak híre-hamva sem volt; szóval: amikor alig volt valamink, ami az életet kényelmessé teszi és ugyszólván semmink se volt, ami hozzátartozik az élet magasabbrendű szépségéhez.

Ez a korszak volt az, amely nem értette meg Széchényi Istvánt. S mikor gunyolódó, a nemzet hibáit marcangoló, de hazafias bánattól siró könyvei egyre-másra megjelentek, azt mondták róla: írjon a lovagról, ahhoz ért, mert gróf és huszárkapitány; de hagyjon békét a politikának.

Hosszasan foglalkozik ezután a Metternich kancellár inaugurálta magyarellenes poli-

tikával, mely Bécsset a magyar nemzet ellen hangolta.

Ezekre az időkre jött rá — ugymond — minden átmenet nélkül, március tizenötödikének vér nélkül való, békés felforgatása. Ez a jelentős nap ledöntötte a mesterséges válaszfalakat, amiket ember és ember közt a rendi alkotmány emelt; megszüntetett sok — ha nem is minden — kiváltságot; az egyenlő jogok asztalához leültetett sokakat, akik eddig jog nélkül éltek; a haza szolgálatának a köteleességét számtalan polgár közt szétosztotta; egy szóval: a fényes főnemesség és más történelmi osztályok mellett a magyar népnek, helyesebben szólva, a magyar nép egy részének a kezébe tette le Magyarország sorsát. Most már csak idő kérdése, hogy a jogoknak minél teljesebb kiterjesztése által minél több polgártársunkat tegyük részesévé annak a tudatnak, hogy oly nép tagja, melynek multjából az ő fejére is esik fény sugar, melynek jelenéért ő is felelős, melynek jövőjét ő is munkálja.

Ezért én, — folytatta később — március 15-ének hatvanharmadik évfordulóján, hirdetem a békés fejlődésnek, a törvények nyugodt uralmának, a türelemnek és okos várakozásnak; de egyszersmind a jogok energikus kiterjesztésének és nem a nemzeti jogokról való lemondásnak a politikáját. És hirdetem mindnyájunk erős meggyőződését, hogy ha Magyarország mint nemzeti állam teljesen konszolidálva lesz, az ő hatalmán, az ő erején és szabadságán, mint gránitoszlopon, úgy fog nyugodni a magyar király trónja biztonsága!

Uraim és Hölgyeim!

Népek nagyságának az emléke nem tűnik el nyom nélkül a földről, mint az árnyék. Nemzetek nagysága nem pusztán attól függ, hogy mekkora az ország területe s milyen száma a népessége. Nem függ a kardnak szerencsés, vagy kevésbé szerencsés kalandozásától. Sem a terjeszkedés és hódítás kisebb-nagyobb sikerétől. Korunkban egyetlen nép sem tarthat számot a nemzet-nagyság dicsőségére, ha nem áll valamely eszmének, ha nem áll egyetemes művelődésnek, ha nem áll az emberiség haladásának a szolgálatában.

De nem élek vissza szíves türelmükkel, csak még két rövid észrevételt szeretnék tenni, ha meghallgatnak. (Halljuk!)

Az egyik észrevételem helyi vonatkozású és ez az, hogy a március 15-ikét előidéző politikai nemzedék különös szeretettel viseltett Fiume népe és a magyar tengerpart iránt.

Ez a nemzedék, élén Kossuth Lajossal, 1846-ban segített kiépíteni a fiumei vasutvonalat, amelyről amaz idők fellengős stílusával azt írták, hogy e vasutvonalon „hazánk jövőjének életkérdése fekszik.”

Ez a nemzedék a mellett agítált, hogy magyar tengerhajózási társulatot alakítsanak, hogy tengerjáró hajókat építsenek.

Ez a nagy koncepciók iránt fogékony nemzedék nem tudta azt összetett kezekkel elnézni, hogy az akkor 36 millió lakósu monarchiának ki- és beviteli forgalma kisebb legyen a parányi Belgiuménál.

Ez a nemzedék igyekezett lelkesedést kelteni a nemzetben a tenger iránt, rámutatván, hogy nagy magyar királyok léptei ide, a tengerparthoz vezettek.

E nemzedék vezére írta meg híres cikkét, a „Tengerhez magyar“-t, amely nem volt más, mint a tenger lángoló istenítése. Ez a nemze-

szépkőn dr. *Elsner Simon*, aki egyike volt a legkeresettebb ügyvédeknek és a Felső-pannoniai társadalmi és politikai életében. A magyarországi társadalmi és politikai életében. A magyarországi társadalmi és politikai életében. A magyarországi társadalmi és politikai életében.

— A »Pannónia« Fiumében. A magyar-amerikai vonal „Pannónia“ gőzöse ma reggel Newyorkból Fiuméba érkezett. A révhatáron azonban a visszavándorlók s az amerikai hajók között alkalmazottakra vonatkozó paragraffon megszüntetését megtagadta. *Minach Antal* lovag elvilágosítást helyettes ezt azzal indokolta, hogy felsőbb parancs folytán a kivándorlásra vonatkozó adatok kiadása ujabban nincs megengedve. A tilalom teljesen indokolatlan, mert a révhatáron a fiúmei kivándorlási járatok megnyitása óta rendszeresen megadta a szükséges magyarázatokat s ilyen zárkózottságra saját semmiféle okot nem szolgáltatott. — Megbízható forrásból azonban jelenthetjük, hogy a „Pannónia“ ról ezalkalommal is 14 hajóalkalmazott szökött meg Newyorkban, ahol 260 visszavándorló szállott fel. Utközben egy görög alattvaló utas meghalt, akit a ten-gerbe süllyesztettek.

— A „Szeged“ gőzös rakományja. Az *Adria* hajóstársaság „Szeged“ gőzöse, mely az angol utjáról ma érkezett kikötőnkbe, szokásos áruinakon kívül nagymennyiségű vas- és egyéb a hajóépítéshez szükséges anyagot hozott. A vaslemezeket több glasgowi gyárról szállította a „Whitehead“-féle torpedógyár és a „Danubius“ hajógyár részére, amelyek a torpedó s egyéb hadihajó építésnél használják fel. A „Szeged“ ezenkívül több száz tonna angol szenet is hozott Velencébe, ahol azt a német császári „Hohenzollern“ hajójára rakták át. A „Hohenzollern“, mint ismeretes, a német császári párt fogja a napokban Korfuba szállítani.

— **Abbaziai részvénytársaságok csereüzletei.** Az abbaziai szálló- és gyógytelep részvénytársaság és a Quarnero részvénytársaság között mindkét vállalatra kedvező csereüzlet jött létre. Így az abbaziai gyártelep r. t. átengedi a Kurparkot a Quarnero részvénytársaságnak s helyébe átveszi ennek lovrani telkeit és lovrani szállót, a Quarnero r. t. pedig a Kurparkot az abbaziai fürdőbizottságnak adja át. A Quarnero r. t. továbbra is részvényese maradt a Monte-Maggiore vízműnek.

— **Leesett a harmadik emeletről.** Borzalmas szerencsétlenség történt tegnap délután a via Industria 44. számú házában. *Schulyowsky Anna* öt éves kisleány, a ház harmadik emeletén lakó *Schulyowsky G.* máv. mozdonyvezető gyermeke az emelet folyosóján játszott, több gyermek társaságában. A leányka a folyosó egyik ablakán egy fadarabot vet észre, s hogy azt elérje, felfelé mászott az ablakra. A gyermek azonban fáradozása közben nagyon kihajolt s elvesztette az egyensúlyát, úgy, hogy lebukott a harmadik emeleti ablakból. Éppen a szerencsétlenség pillanatában haladt el az aiant levő rizsgyári udvaron *Schulyowskyék* ablaka alatt egy gyári munkás, aki deszkát vitt a vállán. A lezuhant gyermek egyenesen ráesett a deszkára, onnan pedig az udvar kövezetére bukott. A borzalmas esettől meglepett munkás mihelyt ijedségét leküzdötte a leányka segítségére sietett, akinek feje összeroncsolódott. Közben a leányka játszóterei sikoltozva szaladtak *Schulyowskyék* lakására, ahol elmondották a szerencsétlenséget. Képzelték a szegény anya fájdalmas rémülete, amikor gyermekét összetört koponyával, haldokolva hozták fel az emeletre. A szomszédok rögtön értesítették a szerencsétlenségről a mentőállomást, de felhívták a közelben lakó *Schwalba dr.* orvost is, aki már csak a beállott halált állapíthatta meg. Egy ismerős pedig a pályaudvarra ment, hogy a lezuhant gyermek ott dolgozó apját értesítse. A holttestet a szülők kívánságára nem szállították a temető halottasházába, hanem a lakásban hagyták.

— **Baleset a papirgyárban.** A papirgyárban tegnap délután könnyen végzetessé válható baleset történt. *Grabaz Péter* 22 éves grobniki illetőségű munkás egy gép körül foglalkodott, amikor társa egy véletlen lökésére a kerek közé került. Szerencsére sikerült még idejekorán megállítani a gépet, azonban a munkás még így is súlyos sérüléseket szenvedett a hátán és a lábain s nincs kizárva, hogy

belsőleg is megsérült. Állapota súlyos s a kórházban gyógykezelik.

— **Leesett a kocsirol.** *Hervatin Antal* 36 éves kocsi tegnap este a Szápáry-téren haladt kocsiával. A hepe-hupás kövezeten a kocsi egyszerre hirtelen megbillent s a kocsi a kövezetre zuhant. Eléggé súlyos sérülésével a kórházba vitték.

— **A kikötőből.** A kikötőbe részben a tegnapi, részben pedig a mai napon a következő hajók érkeztek:

„Szeged“ magyar gőzös Glasgoból 120 tonna géppel, 12.000 drb. téglával és 40 tonna vassal; „Kassa“ magyar gőzös Valenciából 140 zsák, 700 bál raphiával, 900 hordó olajjal, 300 zsák somacoval, 400 zsák kénnel, 80 láda szappannal és 30 tonna vegyes áruval; „Marrietta“ olasz gőzös Cataniából üresen; „Pannónia“ angol gőzös New-Yorkból 1700 tonna géppel, 400 hordó rézzel és 3400 hordó olajjal; „Perseveranza“ olasz gőzös Tuniszból 700 tonna sóval.

Indult: „Oronsay“ angol gőzös Algirba üresen; „Split“ osztrák gőzös Metkovicba 30 tonna fával, 10 tonna cukorral és 20 tonna fával; „Douro“ angol gőzös Hullba 450 tonna cukorral, 170 tonna fával, 60 tonna liszttel, 180 tonna fakivonattal és 10 tonna paraffinnal; „Barletta“ olasz gőzös Bariba 80 tonna cukorral, 60 tonna fával és 20 tonna tengerivel; „Tonci“ osztrák gőzös Gravozába 200 tonna buzával; „Zoe Cosulich“ osztrák gőzös Velenecébe 270 tonna fával.

— **A kíváncsiság áldozata.** Tegnap este *Wirheim Gusztáv* 14 éves tanuló szüleinek a Via Risorta 22. szám alatt levő lakásán egy Browning-revolvert talált. A fiú addig játszódott a veszedelmes eszközzel, amíg a ravasz lecsapódott s a golyó a fiú hasába hatolt. Segítségét kérő kiáltásaira, valamint a dörrenésre hozzátartozói siettek hozzá s képzelték a szülők rémülete, amikor megtudták, hogy gyermekük megsebesült. A mentők a szerencsétlenül járt fiút beszállították a kórházba. Az orvosok megállapították, hogy állapota rendkívül súlyos.

— **Füstölő szénrakományok.** Rövid időn belül két faszénnel megrakott vitorlás, az „Aghios Trojos“ és a „Sat“ vitorlások égtek el a kikötőben. Ismeretes, hogy a két hajótűz, amely teljesen elpusztította a két vitorlást, úgy kezdődött, hogy a faszénrakományok füstölőgni kezdtek. Most két vitorlás szénrakomány a Baross-kikötőben horgonyoz „Thalia“ és „Istiano“ vitorlásokon ma reggel vették észre, hogy a faszén füstölő. A tengerészeti hatóság „Mentó“ gőzöst küldött ki a vitorlásokhoz. A szent kirakják a vitorlásokból, hogy ezáltal az esetleges tüzet elhárítsák.

— **A Pool engedélye.** A Pool-ban egyesült öt hajóstársaság koncessziójára vonatkozó befejező tárgyalások most folynak a belügyminiszteriumban. Már csak a részletek elintézése van hátra és a megegyezés teljesen befejezettek tekinthető. Valószínűleg már a jövő hét folyamán kiadják az öt társaságnak az engedélyokiratot, amely a kivándorlók szállítására koncessziót ad.

— **Az Osztrák Lloyd márciusi menetrendje.** Földközi tengeri szolgálat. A görög—levanti „A“ vonal gőzöse március 26-án rakodik Fiumében Brindisi, Korfu, Patrasz, Zante, Calamata, Pireusz, Sira, Wathy, Scio, Cesme, Szmirna, Metelino, Dardanelli, Konstantinápoly, Ineboli, Samsun, Karasonda, Trebisonda és Rizeh kikötők részére.

A görög—levanti „B“ vonal hajója március tizenkilencedikén rakodik Fiumében Brindisi, Korfu, Patrasz, Argostoli, Calamata, Cerigó, Pireusz, Sira, Wathy, Scio, Cesme, Szmirna, Metelino, Dardanelli, Gallipoli, Konstantinápoly, Ineboli, Samsun, Karasonda, Rizeh és Trebisonda kikötők részére.

A thesszáliai „A“ vonal gőzösei március huszonegyedikén rakodnak Fiumében Medua, Durazzo, Valona, Santi Quaranta, Canea, Rettimo, Kréta, Pireusz, Volo, Szaloniki, Cavalla, Dedeagatsch, Dardanelli, Konstantinápoly, Burgas, Konstanz és Odessza kikötők részére.

A thesszáliai „B“ vonal gőzöse március tizennyolcadikán rakodik Fiumében Medua, Durazzo, Valona, Santi, Quaranta, Canea, Rettimo, Kréta, Pireusz, Volo, Szaloniki, Cavalla,

Lagos, Dedeagatsch, Dardanelli, Rodostó, Konstantinápoly és Haidar Pacha kikötők részére.

A soriai vonal gőzösei március 19-én és 25-én rakodnak Fiumében, Brindisi, Alexandria, Port Said, Beiruth, Jaffa, Caifa Saída, Tripolisz, Alessandretta, Mersina, Lar-naos és Limassol kikötők részére.

A trieszt—kalkuttai II. vonal „Mária Valéria“ hajója március 17-én rakodik Fiumében, Port-Said, Suez, Port-Sudan, Karachi, Colombo, Madarász és Kalkutta részére.

Távirat ◀▶ Telefon

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, márc. 16. A képviselőház holnap tartja a három napos szünet után legelső ülését, amelyen a hétfőn megkezdett költségvetési vitát folytatják. A holnapi ülés első szónoka *Földes Béla* lesz, aki a függetlenségi és 48-ás Justh-párt álláspontját fogja kifejezni.

Hazai miniszter itthon.

BUDAPEST, márc. 16. *Hazai Samu* honvédelmi miniszter ma Bécsből Budapestre érkezett. Utja eredményes volt, mert a két éves katonai szolgálat ügyében is sikeresen képviselte a kabinet álláspontját. A két éves katonai szolgálat behozatalánál sokkal több altisztre lesz szüksége a hadseregnek, mint a jelenlegi létszámnál, ezért a kormány mindent el fog követni, hogy a továbbszolgáló altiszteknek a

Fogak. Szájpadlás nélkül == 4 koronától.

Gyökerek eltávolítása fölösleges. Használhatatlan, rosszul illő fogsorokat egy nap alatt használhatóvá alakítok. Készítek továbbá csapfogakat, aranykoronákat és hidakat, a melyek a szájból ki nem vehetők és a természetes fogaktól meg nem különböztethetők. Munkáim a fogteknika legújabb vívmányai szerint készülnek 10 évi jótállással

Pálmai István fogműterme

Telefon 12-10. Riva Szápáry 2. II. emelet.
Nyitva reggel 8-tól este 8 óráig. Megbeszélések vasár- és ünnepnap délután is.

BONAVIA

nagyszálló és étterem

Via Edm. de Amicis 4 Fiume

56 szoba. - Tágas éttermek, nyáron szép kerthelyiséggel. - Magyar konyha. - Tiszta magyar és külföldi borok. - Kőbányai Polgári Sör. Olcsó árak!

„Sans Souci“ Kor. 2.50

elismert legfinomabb, francia minta szerint előállított pezsgő.

Carte d'Or, Carte blanche Kor 2.25.

Asi spumante . . . . . 2.—

Gennaro Ossoinack pezsgőbor pince Görz,

„Lloyd“ szálloda

.... FIUME ....

A modern igényeknek megfelelően újjáalakítva. Az abbaziai hajók közvetlen közelében Elsőrendű vendéglő az épület földszintjén - Családok kedvenc találkozó helye.

Mérsékelt árak.

Navarro Hugo és Tsaj tulajdonosok.

polgári életben minél nagyobb kedvezményt biztosítson. A közös hadseregben jelenleg 40,000 altiszt van.

Khuen és Hazai tanácskozása.

BUDAPEST, márc. 16. *Hazai* Samu honvédelmi miniszter ma délelőtt felkereste *Héderváry* gróf miniszterelnököt, akinek jelentést tett a bécsi katonai tárgyalások eredményéről. A véderőreformot minden valószínűség szerint április végén nyújtják be.

A főrendiház munkája.

BUDAPEST, márc. 16. A főrendiház holnap ülést tart, amelyen a képviselőház által elintézett bankjavaslat kivételével mindazon törvényjavaslatot fogja tárgyalni, melyeket a képviselőház már elfogadott. Ezek között van az ujoncjavaslat is, melynek gyors lejárására azért van szükség, hogy az ujoncozás április elsején megkezdhető legyen. A bankjavaslatot csak akkor tárgyalja a főrendiház, ha azt a Reichsrath már elfogadta, vagy annak elfogadása már biztosítva van.

Osztrákok a tőzsde ellen.

BÉCS, márc. 16. Az osztrák képviselőház költségvetési bizottságának mai ülésén két sürgős határozati javaslatot terjesztettek elő. Az egyik az, hogy az osztrák kormányt felhívják a kiegyezésben foglalt s a gabona- és értéktőzsdék reformjára vonatkozó kötelezettségének sürgős végrehajtására. A másik határozati javaslat azt indítványozza, hogy az osztrák állampolgárok a budapesti gabona-tőzsdén való határidőjátéktól sürgősen eltiltassanak.

Ezer tagu jegyzőküldöttség.

BUDAPEST, márc. 16. A magyar jegyzők és községi alkalmazottak országos egyesülete bejelentette a belügyminiszteriumnak, hogy március 27-én nagygyűlést tartanak. A nagygyűlés után *Héderváry* miniszterelnökhöz ezer tagu monstre küldöttséget vezetnek, hogy tőle a községi alkalmazottak sérelmeinek orvoslását kérjék.

Agyonlőtte a feleségét.

BUDAPEST, márc. 16. A Teleki-téren ma délelőtt véres családi dráma történt. Fekete Lajos iparos a nyílt utcán agyonlőtte feleségét, Máté Annát. A gyilkos férjet a rendőrség letartóztatta. Kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy azért követte el tettet, mert neje hetekkel ezelőtt elhagyta s nem akart visszatérni hozzá.

Leszavazták a báni kormányt.

ZÁGRÁB, márc. 16. A költségvetési bizottság ma délelőtt tíz szóval négy ellenében leszavazta a kormány budget javaslatát. Mint-hogy nincs kilátás arra, hogy a felirati vitához a bán többséget tudjon szerezni, *Tomasics* bán még e héten királyi leirattal elnapolja a horvát tartománygyűlést.

Az ököritői segélypénzek.

BUDAPEST, márc. 16. *Huszár* Károly néppárti képviselő ma délelőtt sürgős interpellációt jegyzett be a képviselőházban az ököritői adománypénzek botránya ügyében. *Huszár* holnap terjeszti elő interpellációját.

Szétrobbant mozsárágyú

BUDAPEST, márc. 16. A közeli Pécel nagyközségben a lakosság tegnap ünnepelte március 15-ikének emlékét. A függetlenségi párt által rendezett ünnepélyen megjelent *Héderváry* Lehel, a kerület képviselője is. Mikor a képviselőt hozó vonat berobogott a pályaudvarra, több mozsárágyút sűrűttek el. Az egyik mozsár megrepedt és szétrepülő szilánk-

jai a közel álló községi bírót találták. A szerencsétlen ember nyomban meghalt. A tragikus eset az ünneplőket mélyen megdöbbentette.

Fegyházra ítélt jegyző.

BESZTERCEBÁNYA, márc. 16. *Fodor* Kornél garamvölgyi körjegyző harmincezer koronát sikkasztott apránként. A törvényszék ma délelőtt öt évi fegyházra ítélte a bűnös körjegyzőt.

Nagybeteg püspök.

NYITRA, márc. 16. *Bende* Imre nyitrai püspököt az éjjel szélhűdés érte. A püspök állapota rendkívül aggasztó.

Lókereskedő egy tábornok ellen.

BUDAPEST, márc. 16. *Lázár* Frigyes tábornoknak *Glaser* Arnold bécsi lókereskedő elleni bűnügyében a bécsi büntető hatóság megkereste a budapesti büntető járáshírszót, hogy bejelentett tanukat hallgasson ki, mivel azok nagyobb része fővárosi illetőségű. A mai tárgyaláson a tanuk között *Klobucsár* báró lovassági főfelügyelő s *Jekelfalussy* volt honvédelmi miniszter is megjelentek a bíróság előtt.

Ismét szabósztrájk Bécsben.

BÉCS, márc. 16. Hétezer nőiruha készítő munkás és munkásnő sztrájkba lépett, mert béremelési követeléseiknek a cégek nem tettek eleget.

Nagybeteg festőművész.

BÉCS, márc. 16. *Blaas* Gyula lovag, a hírneves festőművész vakbélgyulladásban súlyosan megbetegedett.

Botrány a kolozsvári egyetemen.

KOLOZSVÁR, márc. 16. *Apáthy* István egyetemi tanár előadása alatt egy román diák hangosan egy aradi románnyelvű lapból olvasott fel társainak. Egy magyar egyetemi hallgató erre felszólította a román diákot, hogy március 15-ére tekintettel hagyjon fel a tüntetéssel. Amikor a magyar diák megismételte felszólítását, Hosszu román egyetemi hallgató hozzálépett s ököllel az arcába sújtott. Erre általános verekedés támadt a magyar és román diákok közt. A románokat a teremből kiutasították, a tanár pedig kénytelen volt előadását félbeszakítani. Az egyetemi tanács szigorú vizsgálatot indított.

A király ajándéka.

RÓMA, márc. 16. Az olasz királyi pár tegnap délután *Mérey* osztrák-magyar nagykövet jelenlétében *Adamovich* huszárszázadost fogadta, aki elővezette a Ferenc József király által az olasz királyi párnak ajándékozott pompás paripákat. Viktor Emánuel király rendkívül megörült az ajándéknak s a huszárszázadost magas rendjellel tüntette ki.

Nagy ciklon Olaszországban.

LUCCA, márc. 16. Viareggióból jelentik, hogy ott egy hatalmas ciklon óriási pusztításokat vitt véghez. Számos épület megrongálódott. A márványműhelyekben, ahol 150 munkás dolgozott, a ciklon által tizenöt munkás súlyosan megsebesült. A lakosság körében nagy a rémület s karabinierik tartják fenn a rendet. Ujabb jelentés szerint a Guarnieri márványműhelyben egy ember meghalt, tizenkettő súlyosan, husz könnyebben sebesült meg.

Simic követ temetése.

BELGRÁD, márc. 16. Az e hó 7-én elhunyt Simic szerb követ holttestét tegnap temették el. A holttest beszentelésénél jelen volt Péter király, Sándor trónörökös és György herceg.

Nikita bécsi látogatása.

BÉCS, márc. 16. Nikita király a bécsi udvarnál tervezett látogatását, egészségi állapota miatt májusra halasztotta.

Választójog Portugáliában.

LISSZABON, márc. 16. A hivatalos lap közli az új választási törvényt a megalakítandó nemzetgyűlés tagjainak megválasztására. A választás titkos és közvetlen lesz.

„A Tengerpart” előfizetési ára:

Egész évre . . . . . 24 korona
Fél évre 12   "
Negyedévre 6   "
Egy óra 2   "
Egyes szám ára 6 fillér.

„A Tengerpart”

szerkesztősége és kiadóhivatala:
Vicolo dell' Ospedale Wurzer-ház 1. em.
Telefon 229. sz.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt telefon vagy levelezőlap útján sziveskedjenek nekünk bejelenteni.

Med. univ.

Dr. Stejić János

volt községi orvos és a bécsi klinika hospitánsa
belső, gyermek és női betegségekből

rendel d. e. 9—11-ig és d. u. 3—4-ig.
Fiume, Via del Municipio 2. sz. 11. emelet.
(Piazza Dante). TELEFON 241.

DEÁK SZÁLLÓ ÉS ÉTTEREM

Deák-korzó FIUME

— a pályaudvartól 3 percnnyire —
Kifogástalan magyar s bécsi konyha.
Hamisítatlan borok. —: Olcsó árak.
40 modernül berendezett szoba.
Tulajdonos
Ederer-Burger Gyula
a Lloyd-étterem volt főpincére.

Főgimnáziumi tanuló a délutáni órákra
nevelőnek felvétetik
1—2 gyermek mellé. Cim a kiadóban.

Eladók hálószoba berendezések
és egyéb használt butordarabok részletfizetésre is

Herskovits S-nél

Via G. Parini 6. szám (azelőtt Germania-utca).

akik az egészséges bőrápolásról a szult fektetnek különösen szepitől akarnak szabadulni s finom, p uha bőrt és fehér arcszint akarnak apni vagy megőrizni csak

Hölgyek Bergmann & Co., Tef. schen a. E.
Steckenpferd
liliomtejsza ppanával,
(vesszőpari/ra védjegy)
mosakodnak. Dr. oja 80 filléért kapható minden gyógyszerüzletben, drogériában, ill. átszerűzetben stb.

A Tengerpart minden jogos panaszt közöl és minden közérdekű felszólalásnak helyt ad. !!!

Olasz tiszti és lapszerkesztő afférja.

MILANÓ, márc. 16. Paterno báró lovasági hadnagynak Trigónia grófné ellen elkövetett gyilkossága ügyében az itteni „La Voce” című lap cikket irt, amelyet a karabienri ezred tisztikara sértőnek talált a tisztekre nézve. Az egyik hadnagy nyílt utcán megtámadta a lap szerkesztőjét és felfofozta. Az inzultusból verekedés lett, amelynek a járőkelőket vetettek véget. Az ügynek lovagias folytatása lesz.

Orosz-kinai viszály.

SZENTPETERVÁR, márc. 16. Charbini jelentés szerint a kínai kormány Mongolországban oroszellenes proklamációkat terjeszt. A proklamációk szerint Oroszország, Mongolország annektálására törekszik s ezért felhívják a mongol lovasságot, hogy védjék meg hazájukat.

A „Riee” charbini értesülése szerint kínai katonák ügyelnek fei az orosz vasutak részére engedélyezett területen és csapatokat összpontosítanak. Sitikarba nagymennyiségű fegyvert és hadiszert szállítanak. Ott tervezik a kínai csapatok központosítását. Charbinban biztosra veszik az Oroszország és Kína közötti konfliktust. A pekingi haditanácsban elhatározták, hogy tiltakozni fognak Oroszországnak Kína belügyeibe való bármilyen beavatkozása ellen.

A Vezuv működik.

NÁPOLY, márc. 16. A Vezuv obszervatóriuma tegnap több földlökést és rengést észlelt. Az igazgató véleménye szerint a lökések még néhány napig fognak tartani.

Öngyilkos orvos.

PÁRIS, márc. 16. Gropuhn György dr. berlini orvos szerelmi bánat miatt tegnap ciankáliával öngyilkossá lett. Az orvos hátrahagyott levelében holttestének felboncolását kérte a ciankáli hatásának megállapítása céljából.

A pestis.

CHARBIN, márc. 16. A pestis szünőfében van. Az utolsó héten itt és Füdjanban csupán 14 pestis haláleset történt és 17 holttestet találtak. Mindenütt csökken a pestiseselek száma.

A hamiskártyások áldozata.

PÁRIS, márc. 16. A rendőrség megállapította, hogy az állítólagos Hart nevű amerikai, akit egy hamiskártyás banda 260.000 koronájától megfosztott, Göschen nevű frankfurti bankár fiával azonos. A dúsgazdag fiatalember az utolsó hetekben 400.000 koronát veszített kártyán.

A szakácsnő hagyománya.

MÜNCHEN, márc. 16. Egy müncheni szakácsnő a városi tanácsnak 11.300 márkát hagyományozott, melynek kamatait felerészt a község szegényei, másik részét pedig a theologiai tanulók céljaira kell fordítani.

Teljes hálószoba berendezés,
valamint más butorok is elköltözés miatt
eladók.

RÓTH SÁNDOR

Via Clotilde Traversale I. szám.

SZATHMÁRY GYÖRGY
MÉSZÁROS és HENTESMESTER

FIUME, Vicolo della Germania I.

Telefon II-72.

Telefon 9-87.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA
a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszertárak, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépítőszerek stb. stb.

Szabadalmi szám 16794.

BECK KÁROLY

épület- és műlakatos

szab. ablakszellőztető készülék-készítő-gyára
Budapest, VIII., József-utca 14. sz.

● **Az egészség a fő!** ●

melyet csakis kellő szellőztetés által érhetünk el.

**A Beck Károly-féle ujonnan feltalált és
szabadalmazott ablakszellőztető-készülék**

magyar gyártmány, mely most már felülmulja az összes külföldi és mostanáig alkalmazott szellőzőket egy cél-szerűségben, jószágban, mint olcsóságban. Egészségtügyi szempontból 45° nyitás által légvonat kizárva. Minden ablakra alkalmazhatók.

Ablakszellőzők árai:

Legnagyobb, legnehezebb és diszes ..... K 25.—
Re. d. abl. iskolák, intézetek, magánlakásokhoz „ 13.—
Könnyebb szimpla ablakokhoz ..... „ 9.—
Klozett-ablak ..... „ 7.60

Költségvetések ingyen!

Ablakszellőztető-készülékeimet a következő nevezetesebb helyeken használják: *Nemzeti Kaszinó, Kereskedelmi miniszterium, Ref. főgimnázium, M. kir. Ludovica, Magy. kir. dohánygyár. Kispesti állami elemi iskolákban s több kórházban, iskolákban a fővárosban és vidéken s kitűnőnek bizonyultak.*

Megrendelések egy helyben, mint vidékre gyorsan és pontosan eszközöztetnek.

1500 darab már használatban van.

Méretk vétele végett sziveskedjek hozzám fordulni.

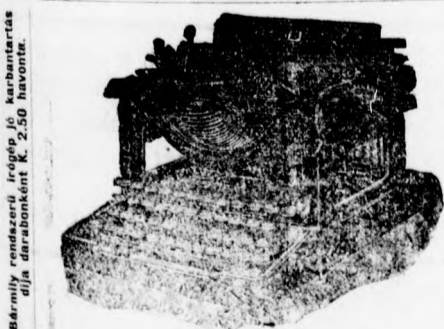
A **„Smith Bros”** írógép ma a világ leg-tökéletesebb gyorsíró-gépe. Bárki magának erről meggyőződést szerezhet ha ezen írógépet üzletben megtekinti és kipróbálja.

Smith Bros írógéptelep

Somlyó Árpád

írógép- és sokszorosítási kellekek, modern iroda-berendezések és amerikai iroda-butorok szaküzlete.

Corso 12. — FIUME — Corso 12.

GANG OSZKÁR

épület és műlakatos műhelye

Fiume, Vicolo Pomerio I. sz.

VIII. évfolyam.

„A Tengerpart”

január 1-én

VIII. évfolyamába

lépett.

Az évfordulóval együtt

„A TENGERPART”

:: terjedelme kibővült ::

a mennyiben most négy oldalnál nagyobb erjedelemben — részben 6, részben 8 oldalban — jelenik meg.

Naponta tárcát közlünk, távirati rovatunk kibővült és a közgazdasági kérdésekkel az eddiginél is nagyobb mértékben foglalkozunk.

A megnagyobbítás dacára Fiume legrégebb magyar napilapjának előfizetési ára továbbra is a régi maradt.

Egy évre ..... K. 24.—
fél évre ..... „ 12.—
negyedévre ..... „ 6.—
egy óra ..... „ 2.—

Tisztviselők fél áron kapják „A TENGERPART”-ot.

□ □ □

Mutatványszámokat egy hétfőig ingyen küldünk.

Előfizetéseket posta és telefon útján is felvesz
«A TENGERPART» kiadóhivatala Fiume,
Vicolo dell' Ospedale Wurzer-ház 1. emelet.
Telefon 229. sz. Postafiók 105. sz.

VIII. évfolyam.

Olcsó podgyászszállítás!

A magyar királyi államvasutak igazgatósága az utazóközönség kényelmére Fiumében a Máv. vasutak pályaudvarán

podgyász szállítási vállalatot

rendezett be, mely az utasok kézi- és utipodgyászt a pályaudvarról a hajóállomásokra, Fiumében házhoz, üzletbe s viszont a hajóállomásokról, háztól, üzletekből pedig a pályaudvarra szállítja.

Viteldijak:

1. Kézi podgyászt a pályaudvarról, belterületre és hajóállomásokhoz s viszont darabonként 50 fillér.
2. Kézi podgyászt külterületre a díjak egyezség szerint számítatnak. Külterület: Déli vasuti átjárótól nyugatra; Plasse Strangától északnyugatra, via Germániától északra, a kormányzósági palotától északra fekvő utak; végül Susák.
3. Feladott podgyászt: belterületre és hajóállomásokra s viszont darabonként
25—50 kg.-ig kor. —80
50—100 " " 1.—

Kártérítés:

4. Feladott podgyászt külterületre, díjak egyezség szerint számítatnak. Podgyások elvesztésénél, kézi podgyásznál drbnként 30.— kor, feladott podgyásznál drbnként 120 korona maximális összeg fizetendő. A podgyász feladóhely jelenleg az állomási előcsarnokban található. A vasuti podgyászshordárok felvilágosítást adni tartoznak.

A m. kir. államvasutak szállítási vállalata

Attól a törekvéstől indítva, hogy a divatárú s a konfekció terén vevőközönségünk legraffináltabb kívánságainak, valamint legkényesebb ízlésének is minden tekintetben megfeleljünk, elhatároztuk, hogy uri divatcikkeinket elkülönítjük a női divatárúktól, mely célból a **Piazza Danten**

különleges uri divat üzletet

rendezünk be, amelyet március huszadika felé fogunk megnyitni.

Női divatárú és konfekció üzletünk, mely a legkényesebb igényeknek is megfelel s saját szabászati és próbatermelével van felszerelve, továbbra is a Corson marad az eddigi helyiségben.

Végül közöljük a m. t. közönséggel hogy a

tavaszi szezon különlegességei

már megérkeztek s kérjük, hogy becses látogatásaikkal megtisztelni s kirakatainkat és modelljeinket megtekinteni sziveskedjenek.

Schwarz és Gerő
divatárúház.

Nem kell többé szabónál mértéket venni!

A legjobb kész férfiruhák

kaphatók legolcsóbban csakis az

„ANGOL KIRÁLY”-hoz címzett ruhaüzletben

Fiume, Via del Lido 6 és Via del Molo 2. szám.

Dus választék valódi angol szövetekből készült ruhákban. Mérték szerinti megrendelések felvételnek.

SCHÖN I. :: Szépség és hajápolási terme :: SCHÖN I.

Via Governo 2. II. em.

A legújabb módszer szerint arc- kéz- láb-ápolás (manicur, pedicur) villanyos arcmasszázs (vibrations massage) szemölcslevétel és arcban levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégezhetnek.

Telefon 41-88.

Bátorkodom uraságod nagybecsű figyelmét ezúton felhívni

„MERKUR”

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETEMRE,

hol minden a nyomdászat terén előforduló munkák a legpontosabb és legjobb kivitelben saját felügyeletem alatt készülnek. Uraságod saját érdekében cselekszik, ha nyomtatvány szükségletének beszerzése előtt b. rendelési szándékaról műintézetemet telefon útján értesíti.

TELEFON 932

Kiváló tisztelettel
CHILKO JÓZSEF
a „MERKUR” könyvnyomda
tulajdonosa.

TELEFON 932

REIS J. Fiume, Via delle Pile 4. sz.

(a városi takaré- és zálogházzal szemben).

Nagy raktár férfi-, női- és gyermekcipőkben, flanel-, battiszt- és selyembluzokban. Juponok és aljak, Uri- és női fehérműk, nyakkendők, zsebkendők, boák stb. és divatos női kiegészítők. Magyar kiszolgálás. Igen olcsó árak.

A Tengerpart
kiadóhivatala és
szerkesztősége
a Vicolo dell' Ospedaleban
levő Wurzer ház I. emeletén van.

PENZIO VILLA PUNTA LUSSINGRANDE

Egész éven át nyitva. - Saját tengeri fürdő. - Modern kényelem. - Elsőrendű konyha.

Magyar tulajdonos.

„DE LA VILLE” SZÁLLODA, KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM FIUME, DEAK-KÖRZŐ.

A magyarság találkozó helye. - Az étteremben délelőtt 9 órától izletes villásreggeli olcsó árakon.

A kávéházban esténként KOVÁCS JÓZSEF jóhírű kaposvári cigányzenekara hangversenyez.

TULAJDONOS:
BUDAI KÁROLY

MERKUR KÁVÉHÁZ

a vasuti állomással szemben

Legjobb minőségű kávéházi italok. - - - -

MAGYAR BOROK.

Pontos és tiszta kiszolgálás.

A MAGYARSÁG TALÁLKOZÓ HELYE.

A n. é. közönség pártfogását kéri

KONRAD FERENC tulajdonos.

Malosek Pál

szobafestő, cimfestő és mázoló

A fiumei és környékbeli magyarság figyelmébe ajánlja szolgálatait. Vállal minden e szakba munkát — új épületek teljes festését is — olcsón és kifogástalanul.
Cfm: Via Caserma 5. sz., I. em.

LA GRASTA TAMÁS új divatárú üzlete

Fiume, Via Riva 6 sz. (Marac-ház).

Nagy választék divatkülönlegességekben, ruhákban, szövött- és konfekció-árúknak. Bluzok, alszoknyák, gyermek- és reformruhák, tények, valamint férfi és női fehérműk. Nyakkendők, Jutányos

Szives pártfogást kér
LA GRASTA TAMÁS

25

készül saját műhelyemben egy férfi öltöny, felöltő vagy télikabát finom gyapjuszövetből, a legújabb divat szerint

Kardos Ármin férfiszabó, Budapest

VII., István ut 14.

kor.-ért

Vidékre mértékvétel-utastás és posztóminták bérmentve küldetnek.